

רשומות

הצעות חוק

15 בנובמבר 1995

2447

כ"ב בחשון התשנ"ו

עמוד

231 ..... הצעת חוק תובענות ייצוגיות (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1995

תיקון עקיף:

חוק תהגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת הכלכלה של הכנסת:

הצעת חוק תובענות ייצוגיות (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1995*

הוספת פרק ז'
לחוק תהגבלים
העסקיים

1. אחרי פרק ז' לחוק תהגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, יבוא:

"פרק ז': תובענה ייצוגית

46א. (א) אדם או ארגון צרכנים (להלן - התובע) רשאי לתבוע בשם קבוצת אנשים בשל כל עילה אשר בשלה יכול על פי חוק זה התובע לתבוע בשמו נגד כל נתבע אשר התובע יכול לתבוע בשמו (להלן - תובענה ייצוגית).

(ב) פסק דין בתובענה ייצוגית יהווה מעשה בית דין לגבי כל הנמנים עם הקבוצה, בכפוף להוראות סעיף 46ג(ב).

46ב. הגשת תובענה ייצוגית טעונה אישור בית המשפט או בית הדין, לפי הענין (להלן בפרק זה - בית המשפט), והוא לא יאשרה אלא אם כן שוכנע שנתקיימו התנאים האלה:

* הצעת חוק מס' ב'קח, הועברה לוועדה ביום כ"ד באייר התשנ"ה (24 במאי 1995).
1 ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התשנ"ד, עמ' 48.

(1) גודלה של הקבוצה מצדיק הגשת התובענה כתובענה ייצוגית;

(2) קיימת אפשרות סבירה ששאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה יוכרעו בתובענה הייצוגית לטובת הקבוצה;

(3) הגשת התובענה הייצוגית היא דרך עריפה על הגשת תביעות אישיות והוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;

(4) קיים יסוד סביר להניח כי התובע מייצג בדרך הולמת את עניינם של כל הנמנים עם הקבוצה.

ג.46. (א) אישר בית המשפט את הגשת התובענה כתובענה ייצוגית, יגדיר את הקבוצה שבשמה תוגש התובענה הייצוגית ויורה על אופן פרסום החלטתו.

(ב) יראו מי שנמנה עם הקבוצה שהגדיר בית המשפט כמו שהסכים להגשת התובענה כתובענה ייצוגית, אלא אם כן הודיע לבית המשפט על רצונו שלא להימנות עם הקבוצה, וזאת תוך ארבעים וחמישה ימים מיום פרסומה של החלטת בית המשפט; בית המשפט רשאי לפי בקשה של אדם פלוני להאריך לגביו את התקופה האמורה, אם ראה טעם מיוחד לכך.

ד.46. תובע לא יסתלק מתובענה ייצוגית, ולא יעשה הסדר או פשרה עם נתבע, אלא באישור בית המשפט.

ה.46. (א) שר המשפטים יקבע סדרי ריץ לענין הגשת תובענה ייצוגית וניהולה.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות בדבר דרכי הוכחת הנזק שנגרם לכל אחד מהנמנים עם הקבוצה.

ו.46. תובע המגיש תובענה ייצוגית יודיע על כך בכתב ליועץ המשפטי לממשלה ולממונה.

ז.46. הגשת תובענה ייצוגית תהיה פטורה מתשלום אגרת בית המשפט.

ד ב ר י ה ס ב ר

שהוגשו, אחת למועצה הישראלית לצרכנות והשניה לשר המשפטים.

התובענה הייצוגית הוכרה עד כה בחוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992, בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, ובחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981.

פעופים בשל חשיבותם המיוחדת של חוק 1 ו-2 ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, וחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, מוצע לאפשר לקבוצת אנשים שנפגעה וניזוקה עקב הפרת הוראות חוקים אלה לתבוע בתובענה ייצוגית.

מ ב ו א

תובענה ייצוגית מאפשרת לתובעים רבים, המתייחסים למעשה אחד או עסקה אחת או סדרה של מעשים או עסקאות, להצטרף כקבוצה ולצרף את תביעותיהם בתובענה אחת ולתבוע באמצעות נציג. מכשיר זה מאפשר הגשת תביעות של אנשים שנוקם קטן מכדי שיוגשו תביעות אישיות, אך סך כל הנזק שנגרם לקבוצה כולה הוא גדול.

מכשיר התובענה הייצוגית קיים בארצות הברית, ויעילותו הוכחה. הצעת חוק זו מסתמכת ברובה על החקיקה האמריקנית, על הנסיון שנצבר בארצות הברית וכן על שתי הזות דעת של הפרופסור ס. גולדשטיין,

שכר טרחה של עורך-דין
46. שכר הטרחה של עורך הדין שייצג את התובע בתובענה ייצוגית יהיה טעון אישורו של בית המשפט; עורך הדין לא יקבל שכר טרחה בסכום העולה על הסכום שאישר בית המשפט כאמור.

שיפוי ופיצוי מיוחד
46. פסק בית המשפט פיצוי כספי בתובענה ייצוגית, רשאי הוא:

(1) להורות כי הפיצויים ישולמו לאלתר או תוך תקופה שבית המשפט יקבע;

(2) להורות כי הפיצויים ישולמו בתשלומים תקופתיים. בתנאים שבית המשפט יקבע;

(3) להורות כי חלק הנראה לו מהסכום שפסק, לאחר ניכוי ההוצאות ושכר טרחת עורך דין, ישולם לתובע שטרם בהגשת התובענה ובהוכחתה, והיתרה תחולק בין הנמנים עם הקבוצה באופן יחסי לנזקיהם, או בכל דרך אחרת שיורה בית המשפט.

אי מניעת סעדים אחרים
46. אין בהוראות פרק זה כדי למנוע מתובע לפי חוק זה סעד משפטי אחר כלפי נתבע.²

2. אחרי פרק ג' לחוק הבנקאות (שירות ללקוח). התשמ"א-1981,³ יבוא:

הוספת פרק ג'
לחוק הבנקאות
(שירות ללקוח)

פרק ג' 1: תובענה ייצוגית

תובענה ייצוגית
16. א. (א) אדם או ארגון צרכנים כמשמעותו לפי סעיף 31(ג) לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981² (להלן - התובע), רשאי לתבוע בשם קבוצת אנשים בשל כל עילה אשר בשלה יכול על פי חוק זה התובע לתבוע בשמו ונגד כל נתבע אשר התובע רשאי לתבוע בשמו (להלן - תובענה ייצוגית).

(ב) מקום שעילת התובענה היא נזק, די בכך שהתובע יראה כי נגרם לו נזק.

(ג) פסק דין בתובענה ייצוגית יהווה מעשה בית דין לגבי כל הנמנים עם הקבוצה, בכפוף להוראות סעיף 16(ג).

אישור בית משפט
16. ב. הגשת תובענה ייצוגית טעונה אישור בית המשפט, והוא לא יאשרה אלא אם כן שוכנע שנתקיימו התנאים האלה:

(1) גודלה של הקבוצה מצדיק הגשת התובענה כתובענה ייצוגית;

(2) קיימת אפשרות סבירה ששאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה יוכרעו בתובענה הייצוגית לטובת הקבוצה;

(3) הגשת התובענה הייצוגית היא דרך עדיפה על הגשת תביעות אישיות, והוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;

(4) קיים יסוד סביר להניח כי התובע מייצג בדרך הולמת את עניינם של כל הנמנים עם הקבוצה.

² ס"ח התשמ"א, עמ' 258; התשנ"ד, עמ' 154.
³ ס"ח התשמ"א, עמ' 248; התשנ"ה, עמ' 670.

הגדרת הקבוצה 16ג. (א) אישר בית המשפט את הגשת התובענה כתובענה ייצוגית, יגדיר את הקבוצה שבשמה תוגש התובענה, ויורה על אופן פרסום החלטתו.

(ב) יראו כל מי שנמנה עם הקבוצה שהגדיר בית המשפט כמי שהסכים להגשת התובענה כתובענה ייצוגית, אלא אם כן הודיע לבית המשפט על רצונו שלא להימנות עם הקבוצה, וזאת תוך ארבעים וחמישה ימים מיום פרסומה של החלטת בית המשפט; בית המשפט רשאי, לפי בקשה של אדם פלוני, להאריך לגביו את התקופה האמורה, אם ראה טעם מיוחד לכך.

הסדר או פשרה 16ד. תובע לא יסתלק מתובענה ייצוגית, ולא יעשה הסדר או פשרה עם נתבע, אלא באישור בית המשפט.

תקנות 16ה. (א) שר המשפטים יקבע סדרי דין לענין הגשת תובענה ייצוגית וניהולה.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות בדבר דרכי הוכחת הנזק שנגרם לכל אחד מהנמנים עם הקבוצה.

הודעה 16ו. תובע המגיש תובענה ייצוגית יודיע על כך בכתב ליועץ המשפטי לממשלה ולמפקח.

פטור מאגרה 16ז. הגשת תובענה ייצוגית תהיה פטורה מתשלום אגרת בית המשפט.

שכר טרחה של עורך-דין 16ח. שכר הטרחה של עורך הדין שייצג את התובע כתובענה ייצוגית יהיה טעון אישורו של בית המשפט; עורך הדין לא יקבל שכר טרחה בסכום העולה על הסכום שאישר בית המשפט כאמור.

שיפוי ופיצוי מיוחד 16ט. פסק בית המשפט פיצוי כספי בתובענה ייצוגית, רשאי הוא:

(1) להורות כי הפיצויים ישולמו לאלתר או תוך תקופה שבית המשפט יקבע;

(2) להורות כי הפיצויים ישולמו בתשלומים תקופתיים, בתנאים שבית המשפט יקבע;

(3) להורות כי חלק הנראה לו מהסכום שפסק, לאחר ניכוי ההוצאות ושכר טרחת עורך דין, ישולם לתובע שטרם בהגשת התובענה זכה הוכחתה, והיתרה תחולק בין הנמנים עם הקבוצה באופן יחסי לנזקיהם, או בכל דרך אחרת שיורה בית המשפט.

אי מניעת סעדים אחרים 16י. אין בהוראות פרק זה כדי למנוע מתובע לפי חוק זה סער משפטי אחר בלפי נתבע.

סיוג לתחולה 3. הוראות חוק זה לא יחולו אלא בשל עילה שנוצרה שישה חודשים ממועד תחילתו.

חברי הכנסת: חיים אורון ונעמי חזן